

JUSTITSMINISTERIET

Pressemeddelelse

Betænkning om opfølgning på Christiania-sagen

Udvalget om opfølgning på Christiania-sagen har afgivet sin betænkning, og justitsministeren har sendt betænkningen til Folketinget.

Udvalget om opfølgning på Christiania-sagen har haft til opgave at belyse de spørgsmål om ministres afgivelse af oplysninger til Folketinget, som Christiania-sagen har givet anledning til. Fhv. højesteretspræsident Børge Dahl har været formand for udvalget.

Udvalget har fundet, at der ikke er behov for lovændringer med henblik på at sikre det grundlæggende princip om, at en minister skal give korrekte og fyldestgørende oplysninger til Folketinget. Reglerne om sandhedspligt indeholder allerede i dag et klart krav om, at man ikke må lyve for Folketinget.

Udvalget har desuden fundet, at det er nødvendigt, at sandhedspligten fortsat kan tilsidesættes i ekstraordinære situationer – f.eks. i nødrethssituationer, hvor menneskeliv eller statens sikkerhed står på spil. Udvalget har i den forbindelse bemærket, at såkaldte ”nødløgnsbetragtninger” ikke kan tillægges nogen retlig betydning i forhold til brud på sandhedspligten. Udvalget har ikke hermed taget stilling til den konkrete bedømmelse, som forhørsledelsen vedrørende Christiania-sagen har foretaget i sin beretning og indstilling af 2. maj 2014 vedrørende tilsidesættelsen af sandhedspligten i den konkrete sag.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

I stedet for lovændringer foreslår udvalget en ordning, som giver mulighed for, at en minister i ekstraordinære situationer kan fortælle sandheden til et folketingsorgan med nogle få udvalgte medlemmer.

Justitsminister Søren Pind udtaler:

”Det uafhængige udvalg om opfølgning på Christiania-sagen har set nærmere på det vigtige spørgsmål om ministres afgivelse af oplysninger til Folketinget. Jeg er enig med udvalget i, at der ikke er behov for lovændringer på området.

Jeg har i dag sendt betænkningen til Folketinget, der nu skal have lejlighed til at drøfte betænkningen og bl.a. tage stilling til udvalgets forslag om at udpege et særligt organ, der vil kunne inddrages i ekstraordinære situationer, hvor en minister må fravige sandhedspligten.”

Udvalget har udover formanden fhv. højesteretspræsident Børge Dahl bestået af Fhv. MF Aage Frandsen, MF Jan E. Jørgensen, Professor, dr. jur., Michael Hansen Jensen og Professor, lic. jur., Gorm Toftegaard Nielsen.

Udvalget betænkning kan findes her [\[link\]](#).

Resumé af udvalgets anbefalinger

Udvalget har fundet, at de gældende regler om sandhedspligt indeholder en god lovgivningsmæssig sikring af det grundlæggende princip om, at en minister skal give korrekte og fyldestgørende oplysninger til Folketinget. Der er således efter udvalgets opfattelse ikke behov for at ændre reglerne om sandhedspligt for ministre og heller ikke de regler herom, der gælder for embedsværket.

Udvalget har endvidere konkluderet, at sandhedspligten efter gældende ret i henhold til de i strafferetten almindeligt anerkendte principper om straffrihed kan tilsidesættes i ekstraordinære situationer. Det gælder f.eks. i nødretssituationer, hvis det er nødvendigt for at beskytte statens sikkerhed, menneskeliv eller andre tungtvejende hensyn. Udvalget har anført, at det ville være et brud på fundamentale retssikkerhedsprincipper, hvis anvendeligheden af de almindelige strafferetlige principper blev begrænset. Det ville således ifølge udvalget hverken være acceptabelt eller

praktisabelt at indrette lovgivningen på en sådan måde, at en minister i ekstraordinære situationer for enhver pris – f.eks. hvor prisen er rigets sikkerhed eller menneskeliv – skal efterleve sandhedspligten.

Udvalget har desuden bemærket, at det efter gældende ret ikke er relevant at inddrage ”nødløgsbetragtninger”, når der i konkrete sager skal tages stilling til, om ministre eller embedsmænd har begået brud på sandhedspligten. Udvalget har ikke hermed taget stilling til den konkrete bedømmelse, som forhørsledelsen vedrørende Christiania-sagen har foretaget i sin beretning og indstilling af 2. maj 2014 vedrørende tilsidesættelsen af sandhedspligten i den konkrete sag.

I stedet for lovændringer har udvalget fundet, at parlamentarisk kontrol og tillid mellem regering og Folketing kan sikres ved at etablere en ordning, som giver mulighed for, at en minister i de helt ekstraordinære situationer, hvor ministeren ikke ser anden mulighed end at tilsidesætte sandhedspligten, kan fortælle sandheden til et folketingsorgan med nogle få repræsentativt udvalgte, alment respekterede medlemmer.

Baggrund

Udvalget blev nedsat i december 2014 som opfølgning på Folketingets vedtagelse nr. V 42, der har følgende ordlyd:

”Folketinget mener, at der som opfølgning på sagen om Retsudvalgets studietur til Christiania er behov for at slå fast, at det ikke skal være muligt at bruge en nødløgn over for Folketinget. Folketinget ser frem til de videre drøftelser hos justitsministeren.”

Den såkaldte ”nødløgsbetragtning” stammer fra forhørsledelsens beretning i Christiania-sagen. I beretningen angives det centrale spørgsmål at være, om de to embedsmænd ”kunne have gjort andet, det vil sige, om de havde noget andet valg”. Svaret herpå måtte ”efter forhørsledelsens opfattelse være klart benægtende”. Hertil føjede forhørsledelsen følgende bemærkning:

”Den usandhed, der lå i [politidirektør]begrundelsen, kan således bedst betegnes som en forklarlig og undskyldelig nødløgn”.

I en note hertil anførte forhørsledelsen om definitionen af en nødløgn:

”Ifølge Ordbog over det Danske Sprog: En ofte som undskyldelig eller forholdsvis uskyldig betragtet løgn, som en (i øvrigt sanddru) person benytter sig af i en nødsituation, en forlegenhed, for ikke at volde andre fortræd eller bekymring og lign.”

Udvalgets opgaver er beskrevet således i udvalgets kommissorium af 10. december 2014:

”Udvalget skal beskrive de gældende regler om ministres afgivelse af oplysninger til Folketinget – og i forlængelse heraf de regler, som gælder for embedsværkets rådgivning og bistand i forbindelse med afgivelse af oplysninger til Folketinget, herunder med hensyn til sandhedspligt og tavshedspligt.

Med afsæt heri – og i lyset af V 42 – skal udvalget overveje, hvorledes en fremadrettet ordning vil kunne udformes, således at det grundlæggende princip om, at en minister skal give korrekte og fyldestgørende oplysninger til Folketinget, sikres.

Udvalget skal i den forbindelse overveje, om der vil kunne opstå særlige situationer, hvor en minister vil være afskåret fra at dele bestemte oplysninger med Folketinget, hvad der i så fald kendetegner disse situationer, og hvorledes sådanne situationer fremadrettet bør håndteres i lyset af reglerne om sandhedspligt og tavshedspligt. Udvalget skal bl.a. komme med anbefalinger om, hvordan der – ud over den ordning, der i dag gælder for Folketingets Kontroludvalg – kan etableres en ny ordning, hvor relevante repræsentanter for Folketingets partier kan få en særlig fortrolig orientering om følsomme oplysninger eller forhold, der ikke vil kunne gives til Folketinget inden for de eksisterende rammer.

Udvalget anmodes om at overveje, hvordan en sådan fremadrettet ordning mest hensigtsmæssigt kan normeres.”

Journalister kan kontakte Camilla Svane, presse- og kommunikationsrådgiver, tlf. 23 42 46 59.